

Rapport
Uitgebreide Opleidingsbeoordeling

hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Hogeschool Viaa

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Overzicht van de opleiding.....	6
3.1 Basisgegevens van de opleiding.....	6
3.2 Korte beschrijving van de instelling.....	7
3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties	7
3.4 Beschrijving van het programma.....	8
4. Overzicht van beoordelingen.....	9
5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	10
5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	10
5.2 Standaard 2: Oriëntatie van programma.....	11
5.3 Standaard 3: Inhoud van programma	13
5.4 Standaard 4: Vormgeving van programma.....	14
5.5 Standaard 5: Afstemming op instromende studenten	15
5.6 Standaard 6: Studeerbaarheid van programma.....	16
5.7 Standaard 7: Omvang en duur van programma	17
5.8 Standaard 8: Personeelsbeleid	18
5.9 Standaard 9: Kwalificaties van personeel.....	19
5.10 Standaard 10: Omvang van personeel	19
5.11 Standaard 11: Huisvesting en voorzieningen	20
5.12 Standaard 12: Informatievoorziening en studiebegeleiding	21
5.13 Standaard 13: Evaluaties	22
5.14 Standaard 14: Verbetermaatregelen	23
5.15 Standaard 15: Betrokkenheid van stakeholders.....	24
5.16 Standaard 16: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	25
Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek	28
Bijlage 2: Documenten.....	30
Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken	31
Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel	32

1. Samenvatting van de beoordeling

Op 23 en 24 september 2014 bezocht een panel van deskundigen de opleiding hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs van Hogeschool Viaa. Het panel heeft een uitgebreide opleidingsbeoordeling uitgevoerd in het licht van het NVAO-beoordelingskader. In deze samenvatting zijn de voornaamste bevindingen, overwegingen en conclusies gegeven van het panel.

Het panel heeft gezien dat de opleiding de aanbevelingen uit de vorige visitatie in 2008 ter harte heeft genomen. Voorbeelden zijn de invoering van de kennisbases, de aanpassing van het curriculum met een grotere rol van de beroepspraktijk, de invoering van een nieuw handboek kwaliteitszorg, gebaseerd op de standaarden van de NVAO en de versterking van de rol van de examencommissie.

De eindkwalificaties van de opleiding zijn de SBL-competenties, die landelijk maatgevend zijn en door het beroepenveld gevalideerd zijn. De missie van de opleiding om studenten tot *bezielde professional* op te leiden, leidt tot meerwaarde voor de studenten op het gebied van vorming en reflectief vermogen. De landelijke kennisbases zijn in de eindkwalificaties verwerkt. Ook heeft de opleiding aangetoond dat de SBL-competenties voldoen aan het hbo-bachelorniveau. De opleiding heeft deze competenties in de zogenoemde EOS-competenties geoperationaliseerd. Dat geeft de studenten betere mogelijkheden om hun ontwikkeling zichtbaar en bespreekbaar te maken.

Naar het oordeel van het panel is het curriculum op gepaste wijze afgestemd op de eindkwalificaties. Dat geldt voor alle aangeboden varianten en opleidingsroutes. Wel vindt het panel dat de verschillende varianten en routes niet altijd duidelijk onderscheiden zijn. In het curriculum zijn de doelstellingen van de opleiding in termen van zowel kennis en vaardigheden als vorming en reflectie terug te zien. De kennis van de schoolvakken is door de invoering van de kennisbases bevorderd. De samenhang in het curriculum is door een hechte overlegstructuur onder de docenten gewaarborgd. De beroepspraktijk vervult een zeer prominente rol in het curriculum. Het aandeel van de stage is groot en de leerlijn beroepsvaardigheden draagt aan het gewicht van de beroepspraktijk bij. De studenten voeren binnen het curriculum onderzoek uit. Het panel moedigt de opleiding aan nog meer stappen in die richting te zetten. De opleiding waarborgt de actualiteit van het curriculum maar zou in de ogen van het panel meer aandacht moeten besteden aan de validiteit. Ook beantwoordt het curriculum aan de wettelijke eisen van omvang en duur. Het panel vraagt meer nadruk op de beroepsvorming bij studenten, waar nu het accent eerder op de persoonlijke vorming ligt. Ook zou de internationale dimensie versterkt moeten worden en is meer Engels en meer mediawijsheid, zijnde het gebruik van nieuwe media in het onderwijs, op zijn plaats.

De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen voor toelating. De varianten en opleidingsroutes van de opleiding geven verschillende groepen studenten een goede aansluiting vanuit hun vooropleiding. De opleiding heeft een gedegen toelatingsprocedure die vooral ook mbo-studenten een goede voorbereiding biedt. Het vrijstellingenbeleid van de opleiding dat alleen individuele vrijstellingen kent, is naar behoren.

Het didactisch concept en de werkvormen sluiten aan bij de doelstellingen van het curriculum. De opleiding slaagt er goed in de studenten steeds meer eigenaar van hun eigen leerproces te maken. De opleiding zorgt naar de mening van het panel voor een studeerbaar curriculum. De verhouding tussen contacturen en uren zelfstudie in het curriculum is aanvaardbaar. Het panel heeft gezien dat de opleiding studiebelastingen en de studiepunten van de onderdelen van het curriculum naar behoren heeft berekend. De opleiding hanteert een strak schema van studeren waarin de studenten regelmatig moeten tonen genoeg vorderingen te boeken. Het beleid inzake studenten met een functiebeperking is toereikend.

Het personeelsbeleid van de opleiding is in de ogen van het panel goed ingericht. Onderdelen als werving en selectie, professionalisering en functionerings- en beoordelingsgesprekken worden gepast uitgevoerd. De opleiding stelt relevante eisen aan nieuwe docenten en voert een krachtig professionaliseringsbeleid met als doel onder meer de onderzoeksvaardigheden van de docenten te versterken. Het panel is positief over de gedrevenheid van de docenten. Een hoog aantal docenten (75 %) beschikt over een mastergraad. De docenten bezitten de gewenste vakinhoudelijke en vakdidactische vaardigheden en een aantal van hen heeft recente ervaring in de beroepspraktijk. Wel is het aantal docenten met een VELON-registratie veel te beperkt. De scholing van docenten op de basisschool tot werkplekbegeleider of assessor is nuttig. Wel zou de opleiding deze scholing ook moeten aanbieden aan docenten op basisscholen, die geen opleidingsschool zijn. De student-docentratio is met 28 : 1 toelaatbaar.

De huisvesting en de materiële voorzieningen van de opleiding, inclusief de tijdschriften en boeken waar de studenten toegang toe hebben, voldoen volgens het panel aan de eisen. Ook worden de studenten door middel van studiegidsen, moduleboeken en het intranet voldoende geïnformeerd over de zaken die voor hun studie van belang zijn. De opleiding heeft de studiebegeleiding goed opgezet. In verschillende fasen van de studie en binnen de verschillende leerlijnen biedt de opleiding intensieve en op de behoefte van de studenten aansluitende vormen van begeleiding aan.

Het panel acht het systeem van kwaliteitszorg van de opleiding voldoende. Binnen het systeem zijn streefdoelen op relevante indicatoren geformuleerd en wordt door frequente evaluaties de tevredenheid van alle betrokkenen gemeten. Het panel bepleit wel de sturing op middellange termijn duidelijker vorm te geven. De verbetercyclus binnen het systeem is naar behoren ingericht. De verantwoordelijkheden voor de verbeteringen zijn duidelijk belegd en de PDCA-cyclus wordt in zijn geheel afgelopen. De genoemde verbeteringen sinds de vorige visitatie zijn het bewijs van het verbetervermogen van de opleiding. De opleidingscommissie en de examencommissie maken hun verantwoordelijkheden waar en voeren hun taken goed uit. De studenten, docenten, alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld hebben de gelegenheid hun opvatting over de kwaliteit van de opleiding naar voren te brengen.

Het panel acht het toetsbeleid en de toetsprocedures gepast. De toetsen zijn voorzien van toetsmatrijzen en antwoordmodellen die de kwaliteit van de toetsing bevorderen. De examencommissie heeft zowel via de toetscommissie als zelf zicht op de kwaliteit van de toetsing. De opleiding zorgt voor een betrouwbare beoordeling van toetsen. Dat gebeurt bij tentamens met antwoordmodellen, bij assessments door de inzet van een geschoolde, onafhankelijke assessor en bij het portfolio en het eindgesprek door de bijdrage van twee examinatoren. De toetsen die het panel heeft bekeken, varieerden van voldoende tot goed. De door het panel bestudeerde eindwerken waren alle tenminste voldoende maar wel van een wisselende kwaliteit. Wel schiet de doorzichtigheid van de beoordeling van de eindwerken tekort. Daarom pleit het panel voor een transparanter opzet van het examendossier en een duidelijker beoordelingsformat waarin het oordeel over het eindgesprek ook helder wordt betrokken.

Het panel dat de opleiding hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs (voltijd, deeltijd) van Hogeschool Viaa aan het NVAO-beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling getoetst heeft, adviseert de NVAO over te gaan tot accreditatie van de opleiding met het oordeel voldoende.

Rotterdam, 5 december 2014

drs. W.J. Breebaart
voorzitter

drs. W.J.J.C. Vercouteren RC
secretaris

2. Proces van beoordeling

Certiked VBI heeft van Hogeschool Viaa (voorheen Gereformeerde Hogeschool) te Zwolle het verzoek ontvangen een beoordeling uit te voeren van de opleiding hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs (voltijd en deeltijd) in het kader van de NVAO-accreditatieprocedure.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. W.J. Breebaart (voorzitter);
- Mevrouw dr. C. van Velzen (deskundige);
- De heer G. Teunis MEL (deskundige);
- De heer B. van Os BSc (student).

De heer drs. W.J.J.C. Vercouteren RC trad op als procescoördinator/secretaris.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het visitatiepanel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft voorafgaande aan het locatiebezoek overleg gevoerd met de opleiding over een aantal formele zaken, zoals de datum en de agenda van het locatiebezoek, de eisen te stellen aan de kritische reflectie, de aan te leveren bijlagen, de bij het locatiebezoek ter inzage te leggen documenten en de lijst van de meest recente eindwerken.

De procescoördinator/secretaris heeft namens het panel in totaal 18 eindwerken opgevraagd. Dat waren 15 eindwerken voor de voltijdvariant en telkens 3 eindwerken voor de deeltijdvariant. Het laatste aantal is geringer, omdat het aantal studenten bij deze variant overeenkomstig kleiner is dan bij de voltijdvariant. Bij de selectie en de beoordeling van deze eindwerken is uitgegaan van de Richtlijn Afstudeerwerken van de NVAO.

Tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel de kritische reflectie, inclusief de bijlagen en de selectie van eindwerken van de opleiding ontvangen. Elk van de leden van het panel heeft de kritische reflectie en een aantal van de eindwerken bestudeerd.

Ieder van de leden van het panel heeft vragen geformuleerd ten behoeve van het locatiebezoek. Via persoonlijke en telefonische gesprekken tussen de leden en de procescoördinator/secretaris zijn de aandachtspunten en vragen voor het locatiebezoek nader uitgewerkt tot een leidraad voor de te voeren gesprekken.

Het locatiebezoek vond plaats op 23 september 2014 en 24 september 2014 en verliep volgens de vooraf opgestelde agenda. Het panel heeft met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken. Ook heeft het panel een open spreekuur ingesteld. Daarvoor heeft zich overigens niemand aangemeld. In het besloten overleg tijdens het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld. Het panel heeft vervolgens het eindoordeel over de opleiding opgesteld. Na afloop van het locatiebezoek heeft de voorzitter op hoofdlijnen het oordeel aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de opleiding verzonden.

Gezien de bestudeerde documentatie en in het licht van de gevoerde gesprekken met de betrokkenen bij de opleiding heeft het visitatiepanel de overtuiging zich een betrouwbaar oordeel over de kwaliteit van de opleiding te hebben kunnen vormen.

3. Overzicht van de opleiding

3.1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: B Opleiding tot leraar Basisonderwijs
 Registratienummer in Croho: 34808
 Oriëntatie en niveau opleiding: hbo bachelor
 Aantal studiepunten: 240 EC
 Afstudeerrichtingen: geen
 Locatie: Zwolle
 Varianten: voltijd, deeltijd, duaal

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Hogeschool Viaa
 Status instelling: bekostigd
 Instellingstoets kwaliteitszorg: niet aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Uitval uit het eerste jaar

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
Voltijd	26,5 %	14,3 %	19,6 %	26,0 %	24,8 %
Deeltijd	51,7 %	29,6 %	36,2 %	48,8 %	21,7 %

Uitval uit de bachelor

Cohort	2007	2008	2009	2010	2011
Voltijd	4,9 %	1,1 %	2,0 %	1,2 %	5,6 %
Deeltijd	13,9 %	5,6 %	0,0 %	7,2 %	2,7 %

Rendement

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009
Voltijd	63,6 %	64,3 %	56,5 %	59,0 %	47,4 %
Deeltijd	58,3 %	52,8 %	46,9 %	50,1 %	45,9 %

Docentkwaliteit

Graad	Master	Doctoraat
Percentage	75,0 %	4,2 %

Student-docentratio

Ratio	28,0
-------	------

Contacturen per week (contacturen zijn exclusief stagetijd)

Studiejaar	1	2	3	4
Voltijd vierjarig	9,1	9,2	5,1	1,0
Voltijd driejarig	9,6	7,7	1,0	
Deeltijd vierjarig	5,6	5,6	4,2	2,1
Deeltijd driejarig	5,8	4,2	2,1	
Deeltijd tweejarig	5,8	4,0		
Opleiden in de school vierjarig	5,5	5,6	4,9	1,0

3.2 Korte beschrijving van de instelling

Hogeschool Viaa, voorheen de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle hecht getuige haar website grote waarde aan het bieden van kwalitatief goed onderwijs, advies en onderzoek. Voor de hogeschool is de Bijbel de inspiratiebron. Dat betekent dat de medewerkers en studenten in de omgang en begeleiding als christen willen leven. Het motto van de hogeschool is dan ook: “Als je gelooft in je werk!”.

De hogeschool biedt zes opleidingen aan, zijnde de hbo-bacheloropleidingen Verpleegkunde, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Godsdienst Pastoraal Werk, Godsdienst Leraar en Opleiding tot leraar Basisonderwijs. In totaal studeren ongeveer 1.450 studenten aan de hogeschool. Als tweede activiteit kent de hogeschool onderzoek. Drie onderzoekscentra of lectoraten bundelen dat onderzoek, zijnde het lectoraat Vormend Onderwijs, het lectoraat Zorg en Zingeving en het lectoraat Centrum voor Samenlevingsvraagstukken. Naast onderwijs en onderzoek heeft de hogeschool als derde activiteit kennisdienstverlening, zijnde advies, begeleiding en coaching op de werkvelden onderwijs, zorg en welzijn en theologie.

De opleiding hbo-bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs is een opleiding van de Educatieve Academie van de hogeschool.

3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties die de opleiding nastreeft, luiden als volgt.

- Interpersoonlijk competent. De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat er in zijn groep een prettig leef- en werkklimaat heerst. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar interpersoonlijk competent zijn.
- Pedagogisch competent. De leraar primair onderwijs moet de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen bevorderen. Hij moet hen helpen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar pedagogisch competent zijn.
- Vakinhoudelijk & didactisch competent. De leraar primair onderwijs moet de kinderen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die samengevat is in de kerndoelen voor het primair onderwijs en die elke deelnemer aan de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar vakinhoudelijk en didactisch competent zijn.
- Organisatorisch competent. De leraar primair onderwijs draagt zorg voor alle aspecten van klassenmanagement ten behoeve van zijn groep. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar organisatorisch competent zijn.
- Competent in het samenwerken met collega's. De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar zijn afgestemd. Hij moet ook bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met collega's.

- Competent in het samenwerken met de omgeving. De leraar primair onderwijs moet contacten onderhouden met de ouders of verzorgers van de kinderen. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de school.
- Competent in reflectie en ontwikkeling. De leraar primair onderwijs moet zich voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Dat is zijn verantwoordelijkheid en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar primair onderwijs competent zijn in reflectie en ontwikkeling.

3.4 Beschrijving van het programma

In de onderstaande tabel is het voltijdse, vierjarige curriculum weergegeven. Het curriculum is weergegeven in termen van leerlijnen die elk uit een aantal modules bestaan.

Beroepsvorming/Stage	15,0 EC
Basiskennis en basisvaardigheden	6,0 EC
Pedagogisch en didactisch handelen	9,0 EC
Christelijke levensbeschouwing	5,0 EC
Rekenen en wiskunde	5,0 EC
Taal (inclusief Engels)	5,0 EC
Bewegingsonderwijs	4,0 EC
Kunstzinnige oriëntatie	6,0 EC
Mens en wereld	5,0 EC
Totaal eerste jaar	60,0 EC
Beroepsvorming/Stage	15,0 EC
Basiskennis en basisvaardigheden	1,0 EC
Pedagogisch en didactisch handelen	9,0 EC
Christelijke levensbeschouwing	8,0 EC
Rekenen en wiskunde	7,0 EC
Taal (inclusief Engels)	8,0 EC
Bewegingsonderwijs	1,0 EC
Kunstzinnige oriëntatie	8,0 EC
Mens en wereld	3,0 EC
Totaal tweede jaar	60,0 EC
Beroepsvorming/Stage	10,0 EC
Christelijke levensbeschouwing	2,0 EC
Geïntegreerde, vakoverstijgende leerlijnen	48,0 EC
Totaal derde jaar	60,0 EC
Beroepsvorming/Stage	30,0 EC
Geïntegreerde, vakoverstijgende leerlijnen	30,0 EC
Totaal vierde jaar	60,0 EC
Totaal opleiding	240,0 EC

4. Overzicht van beoordelingen

Onderstaande oordelen hebben betrekking op elk van de onderzochte varianten.

Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
Standaard 2. Oriëntatie van programma	Goed
Standaard 3. Inhoud van programma	Voldoende
Standaard 4. Vormgeving van programma	Voldoende
Standaard 5. Afstemming op instromende studenten	Voldoende
Standaard 6. Studeerbaarheid van programma	Voldoende
Standaard 7. Omvang en duur van programma	Voldoende
Standaard 8. Personeelsbeleid	Goed
Standaard 9. Kwalificaties van personeel	Voldoende
Standaard 10. Omvang van personeel	Voldoende
Standaard 11. Huisvesting en voorzieningen	Voldoende
Standaard 12. Informatievoorziening en studiebegeleiding	Goed
Standaard 13. Evaluaties	Voldoende
Standaard 14. Verbetermaatregelen	Voldoende
Standaard 15: Betrokkenheid van stakeholders	Voldoende
Standaard 16: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende
Opleiding	Voldoende

5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft de inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen

Bevindingen

De opleiding heeft als missie de studenten meer aan te leren dan kennis en vaardigheden alleen. De opleiding streeft ook na de studenten een reflectieve, christelijke/vormende en onderzoekende houding bij te brengen. Het beeld van de afgestudeerde die de opleiding voor ogen heeft, wordt door de opleiding beschreven als de *bezielde professional*.

De opleiding streeft ernaar de studenten op te leiden voor de competenties die neergelegd zijn in de Wet Beroepen in het Onderwijs en die bekend staan als de SBL-competenties (voor het overzicht daarvan zie paragraaf 3.3 van dit rapport). De opleiding heeft de SBL-competenties ook nader omschreven, daarbij binnen de grenzen van deze competenties blijvend. Om de SBL-competenties voor de studenten hanteerbaar te maken in termen van de vereiste persoonlijke kwaliteiten in de beroepspraktijk, zijn ze vertaald in de EOS-competenties (EOS is Educatief Oostelijk Samenwerkingsverband). Voorbeelden van EOS-competenties zijn plannen en organiseren, responsiviteit en reflectief vermogen. De EOS-competenties worden gebruikt om de ontwikkeling van de student te bepalen. De SBL-competenties zijn de uiteindelijke toetssteen voor de capaciteiten van de studenten.

De studenten worden geacht door de opleiding heen de competenties op een steeds hoger niveau te beheersen. Aan het einde van het eerste jaar dienen zij hoofdfase-bekwaam te zijn, na het derde lio-bekwaam en aan het einde van de opleiding startbekwaam. Deze niveaus zijn geoperationaliseerd in termen van de EOS-competenties.

De eindkwalificaties zijn afgestemd op de Dublin-descriptoren. De opleiding heeft daartoe een matrix opgesteld waarin de SBL-competenties vergeleken zijn met de Dublin-descriptoren. Daardoor wenst de opleiding aan te tonen te voldoen aan de eisen van het bachelorniveau zoals dat in de Dublin-descriptoren is neergelegd.

De opleiding streeft ook de eisen van de landelijke kennisbases na. De kennisbases zijn door de opleiding ingevoerd op een manier die recht beoogt te doen aan de landelijk vastgestelde vereisten van de kennis van de verschillende schoolvakken.

Overwegingen

Het panel heeft waardering voor de missie van de opleiding om studenten als de *bezielde professional* op te leiden. De opleiding neemt daarmee een duidelijk standpunt in waartoe ze de studenten wenst op te leiden. In de ogen van het panel creëert de opleiding daarmee vooral toegevoegde waarde bij de studenten in termen van vorming en reflectief vermogen. Deze missie leidt naar het oordeel van het panel tot leraren basisonderwijs die als persoon stevig in hun schoenen staan.

De opleiding streeft als eindkwalificaties de SBL-competenties na. Het panel ziet deze als zinvolle eindkwalificaties, omdat ze landelijk als maatgevend worden beschouwd en door het beroepenveld zijn erkend en zijn gevalideerd. Daarnaast heeft de opleiding aangetoond dat de SBL-competenties aansluiten bij de Dublin-descriptoren en als gevolg daarvan voldoen aan de eisen van een opleiding op hbo-bachelorniveau.

De EOS-competenties die de opleiding als een operationalisering van de SBL-competenties aan het raamwerk van de eindkwalificaties heeft toegevoegd, zijn in de ogen van het panel zinvol om de ontwikkeling van het niveau van de studenten in de loop van de opleiding zichtbaar en bespreekbaar te maken. Het panel ziet de meerwaarde van de EOS-competenties als pad naar de te bereiken SBL-competenties. Zowel de SBL-competenties als de EOS-competenties zijn in samenspraak met het relevante beroepenveld tot stand gebracht.

Tot slot heeft het panel vastgesteld dat de opleiding de landelijke kennisbases op een toereikende wijze in de eindkwalificaties heeft opgenomen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1 Beoogde eindkwalificaties als voldoende.

5.2 Standaard 2: Oriëntatie van programma

Standaard 2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

De studenten lopen in elk van de studiejaren stage. De stages en beroepsvorming maken meer dan 25 % van het curriculum (70 EC van 240 EC) uit. Bij de route Opleiden in de school is dat ruim 40 %. In de stages voeren de studenten opdrachten uit en oefenen ze in kenmerkende beroepssituaties. In hun portfolio dienen de studenten de relatie tussen de aangeboden theorie en de beroepspraktijk te leggen en dienen ze aan te tonen de theorie met de praktijk te kunnen verbinden. Naast het buitenschoolse deel in de vorm van de stage kent het curriculum de leerlijn beroepsvorming. Daarin maken de studenten zich beroepsvaardigheden eigen, zoals communiceren, samenwerken en feedback geven. De studieloopbaanbegeleider van de student bezoekt de student tweemaal per jaar op het stageadres en bespreekt de voortgang met de student zelf en met de begeleider op school. Daarnaast wordt de student regelmatig een assessment afgenomen om de beroepsmatige ontwikkeling te toetsen.

Vanaf het studiejaar 2008/2009 kent het curriculum een leerlijn onderzoekvaardigheden. In verschillende studiejaren voeren de studenten onderzoeken op de basisschool uit. De studenten volgen verplicht de minor Innovatie & Onderwijs. Deze is onderdeel van deze onderzoekslijn en de studenten voeren daarin een praktijkonderzoek op hun school uit. Aan het einde van de studie voeren de studenten een actieonderzoek (voltijd) uit of doen ze een onderzoeksproject (deeltijd). In beide gevallen wordt van de studenten verwacht dat ze vaardigheid in het doen van onderzoek opdoen. Onderzoekers die betrokken zijn bij het lectoraat Vormend Onderwijs, begeleiden de studenten.

De opleiding streeft ernaar de studenten in aanraking te brengen met ontwikkelingen in het buitenland. Zo worden inzichten uit internationaal onderzoek in de colleges gepresenteerd. De studenten die de minor Internationalisering volgen, lopen stage in het buitenland. De laatste jaren hebben ongeveer 25 studenten dat gedaan.

De opleiding werkt aan het actueel houden van het curriculum. Dat gebeurt onder meer door actuele literatuur voor te schrijven. Verschillende docenten van de opleiding zijn zelf auteur van deze boeken. De opleiding heeft daarnaast een werkveldcommissie met wie op regelmatige basis over de actualiteit en de beroepsrelevantie van het curriculum wordt gesproken. De vertegenwoordigers van het beroepenveld dragen nieuwe ontwikkelingen in de beroepspraktijk aan. De opleiding neemt deze input ter harte en neemt deze nieuwe ontwikkelingen in het curriculum op, zo heeft het panel vastgesteld.

Met ingang van het studiejaar 2014/2015 zal de opleiding een nieuw curriculum invoeren waarbij ze uitgaat van het concept van Vormend en Onderzoekend Leren (VOL). Daardoor beoogt de opleiding de balans tussen cognitieve en vormende elementen in het onderwijs te versterken en wil de opleiding ook de samenwerking met de beroepspraktijk intensiveren. Alle studenten zullen in dat curriculum twee dagen per week stage lopen en drie dagen per week college volgen.

Overwegingen

Het panel heeft gezien dat de beroepspraktijk een prominente rol in het curriculum vervult. Het aandeel van de stage is groot en wordt gecompleteerd met de leerlijn beroepsvaardigheden. Ook vindt het panel de rol van het portfolio in deze zinvol, omdat de studenten daarin nadrukkelijk uitgenodigd worden de relatie van de theorie en de beroepspraktijk te expliciteren. Het panel heeft gezien dat de opleiding de studenten in het buitenschoolse deel van het curriculum intensief begeleidt en acht dat zeer waardevol om de leerresultaten in de stage te waarborgen. Het panel ziet dat de studenten er inderdaad in slagen als beroepsbeoefenaar stevig in hun schoenen te staan, zoals dat in de eindkwalificaties beoogd is.

Het panel heeft waardering voor de inspanningen van de opleiding om het onderzoek een grotere plaats in het curriculum te geven. Op een aantal momenten komen de studenten met onderzoek in aanraking en voeren dat ook zelf uit. Het panel moedigt de opleiding aan nog meer stappen in die richting te zetten.

De internationale dimensie van de opleiding zou in de ogen van het panel nog verder versterkt moeten worden.

De opleiding zorgt naar het oordeel van het panel voor een actueel curriculum. Dat gebeurt zowel in de vorm van het aanbieden van actuele, relevante literatuur als in de vorm van het opvolgen van suggesties vanuit het beroepenveld. Het panel bepleit bij deze actualisering aandacht te blijven besteden aan de validiteit van het curriculum.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2 Oriëntatie van programma als goed.

5.3 Standaard 3: Inhoud van programma

Standaard 3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De opleiding heeft een overzicht vervaardigd waarin is aangegeven op welke wijze de eindkwalificaties in het curriculum zijn verwerkt. Uit dit overzicht is af te leiden dat elk van deze kwalificaties in het curriculum is gerepresenteerd. In het curriculum zijn ruim voldoende mogelijkheden gecreëerd om de verschillende eindkwalificaties te bereiken, zo blijkt uit het overzicht.

De opleiding biedt verschillende varianten en opleidingsroutes aan (zie voor de detaillering standaard 5). Alhoewel de studievorm en het studieverloop daarvan anders kunnen zijn, tellen alle varianten en routes 240 EC en leiden ze alle tot dezelfde, onder standaard 1 genoemde eindkwalificaties.

In lijn met de doelstellingen biedt de opleiding zowel kennis en vaardigheden aan als vorming, een onderzoekende houding en reflectief vermogen. De leerlijnen als Christelijke levensbeschouwing en persoonlijke vorming/beroepsvorming die naast de leerlijnen voor de schoolvakken (onder meer taal/lezen, rekenen en wiskunde, bewegingsonderwijs en wereldoriëntatie) deel uitmaken van het curriculum, getuigen daarvan.

De opleiding beschikt over een curriculumcommissie die het curriculum ontwikkelt. Daarnaast kent de opleiding kent vakgroepen voor de leerlijnen van het curriculum waarin docenten zitting hebben die de betreffende leerlijn verzorgen (bijvoorbeeld rekenen en wiskunde). De vakgroepen vergaderen ongeveer vijfmaal per jaar over de afstemming binnen de leerlijn. De voorzitters van de vakgroepen komen enkele malen per jaar met het opleidingsmanagement samen om de afstemming binnen het curriculum als geheel te bespreken.

In het binnenschoolse deel van het curriculum komen de studenten in aanraking met kenmerkende situaties, zoals adaptief werken en geïntegreerd en thematisch werken. Tijdens hun stage leren de studenten in deze situaties in de actuele beroepspraktijk te handelen.

Overwegingen

Naar het oordeel van het panel zorgt de opleiding voor voldoende afstemming van het curriculum op de eindkwalificaties. Het overzicht dat de opleiding heeft opgesteld, is daar het overtuigende bewijs van. Het panel heeft vastgesteld dat in alle aangeboden varianten en opleidingsroutes de eindkwalificaties worden bereikt. Wel vindt het panel de varianten en routes niet altijd duidelijk onderscheiden van elkaar.

Het panel is erover te spreken dat in het curriculum de verschillende, door de opleiding nagestreefde doelstellingen duidelijk terug te zien zijn, zowel in kennis en vaardigheden als in vorming en reflectie. De invoering van de kennisbases heeft naar de waarneming van het panel de kennis van de schoolvakken bevorderd.

In de afweging tussen persoonlijke vorming en beroepsvorming zou het panel willen bepleiten de nadruk iets meer te verschuiven van het eerste element naar het tweede. Het panel vraagt ook meer aandacht in het curriculum voor basiskennis Engels en voor mediawijsheid, zijnde het gebruik van nieuwe media in het onderwijs.

Het panel acht de bewaking van de samenhang van het curriculum door de overlegstructuur die daarvoor in het leven is geroepen, afdoende. Ook beoordeelt het panel de huidige samenhang als toereikend. De afstemming van het binnenschoolse en buitenschoolse deel van het curriculum is via de kenmerkende situaties voldoende gewaarborgd.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3 Inhoud van programma als voldoende.

5.4 Standaard 4: Vormgeving van programma

Standaard 4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Het didactisch concept van de opleiding is een afspiegeling van de doelstellingen ervan. Naast het aanreiken van kennis wenst de opleiding de persoonlijke competenties van de student te versterken. De kennis over de schoolvakken wordt in de vorm van colleges aangeboden, met name in de eerste jaren van de opleiding. Van de vorderingen in de persoonlijke vorming/beroepsvorming legt de student de bewijzen neer in zijn of haar portfolio. De studieloopbaanbegeleider, tutor en supervisor staan in voor de begeleiding en toetsing daarvan. In het buitenschoolse deel van het curriculum staat de begeleider van de school de studenten terzijde. De opleiding biedt zoveel mogelijk activerende werkvormen aan. Dat zijn onder meer praktijksimulaties, groepsopdrachten, bespreking van cases en videomateriaal en intervisie.

Een belangrijk element in de door de opleiding gehanteerde didactiek, is het streven naar toenemende zelfsturing van het leerproces door de student. Aanvankelijk volgen de studenten veel colleges. Later dienen zij vooral in kleine groepen en door zelfstudie hun leerproces vorm te geven. Als voorbeeld van de zelfsturing wordt van de studenten in het derde jaar gevraagd een onderwijsconcept te ontwikkelen en een draaiboek voor adaptief onderwijs te maken. In de stage moeten de studenten in de eerste jaren veel opdrachten uitvoeren. Later in het programma krijgen ze meer vrijheid om dat naar eigen inzicht te doen. De begeleiding van de studenten wordt in de latere jaren meer vraaggestuurd en aan het initiatief van de student overgelaten.

De contacturen in het curriculum bestaan uit uren college, individuele begeleiding en supervisie. Daarnaast besteden de studenten tijd aan zelfstudie, in groepjes met medestudenten en in de stage.

Overwegingen

Het panel beoordeelt het didactisch concept als zijnde in lijn met de doelstellingen en de inhoud van het curriculum. Ook de werkvormen sluiten daar volgens het panel goed bij aan.

De opleiding slaagt er naar de mening van het panel goed in de studenten steeds meer eigenaar van hun eigen leerproces te maken en hen tot zelfstandigheid en zelfsturing op te leiden.

Het panel acht de verhouding tussen contacturen en uren zelfstudie aanvaardbaar, daarbij in acht nemende dat de uren in paragraaf 3.1 exclusief de begeleide stage-uren zijn.

Beoordeling van de standaard

Op grond van deze overwegingen beoordeelt het panel standaard 4 Vormgeving van programma als voldoende.

5.5 Standaard 5: Afstemming op instromende studenten

Standaard 5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Zoals bij standaard 3 al is aangeduid, biedt de opleiding verschillende varianten en opleidingsroutes aan. De studenten kunnen kiezen uit de voltijdvariant en deeltijdvariant. In de voltijdvariant hebben de studenten de mogelijkheid het reguliere vierjarige voltijdse curriculum te volgen. Daarnaast kunnen ze voor de vierjarige route Opleiden in de school opteren of voor de eveneens vierjarige route van de Universitaire Pabo. De studenten in de route Opleiden in de school volgen een groot deel van het curriculum in één van de aangesloten basisscholen waar zij de aangereikte theorie in de praktijk brengen en hun persoonlijke en beroepsvorming gestalte geven. In de Universitaire Pabo volgen de studenten de Opleiding tot leraar Basisonderwijs en gelijktijdig de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. De opleiding neemt daartoe in PA², een samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit, Inholland, Windesheim, Ipabo en Hogeschool Viaa deel.

Binnen de voltijdvariant kunnen studenten met een mbo-vooropleiding op niveau 4, zijnde de opleiding Onderwijsassistent, een driejarig curriculum volgen. Dit curriculum telt 240 EC als gevolg waarvan de studenten elk jaar 80 EC moeten behalen. Deze studenten wordt derhalve geen generieke vrijstellingen verleend. Studenten die een vwo-vooropleiding hebben, kunnen ook een driejarig curriculum volgen. Ook deze route telt 240 EC. De Universitaire Pabo telt 270 EC. Om organisatorische redenen zal de opleiding met ingang van het jaar 2014/2015 de driejarige routes niet meer aanbieden. Individuele studenten kunnen dan wel het tempo verhogen in het derde en vierde jaar.

Naast de voltijdse variant kunnen studenten in de deeltijdvariant instromen. Daarin kunnen ze kiezen voor het vierjarige curriculum. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor studenten met een mbo-vooropleiding Onderwijsassistent het curriculum in drie jaar te doorlopen, ook hier weer met een studielast van 80 EC per jaar. Tot slot kunnen studenten met een vooropleiding op wo- of hbo-niveau het curriculum in twee jaar afleggen. De studielast is ook hier 240 EC waardoor veel van de studenten wordt gevraagd.

De opleiding voldoet aan de wettelijke toelatingseisen. Dat betekent dat studenten moeten beschikken over een havo-, mbo- of vwo-diploma. Studenten die niet aan deze eis voldoen en ouder dan 21 jaar zijn, kunnen toegelaten worden na het met goed gevolg afleggen van een toelatingsexamen. Daarin worden onder meer taal en rekenen getoetst. De mbo-studenten krijgen al voordat ze aan de opleiding beginnen college in de vakken taal en rekenen. Ook krijgen ze een brugmodule Ontwikkelingspsychologie, ook om aan het hbo-niveau te wennen.

In de opleiding geïnteresseerde studenten kunnen zich aanmelden door een aantal vragen in te vullen. Als het antwoord daarop onduidelijk is, volgt een intakegesprek. De studenten hebben de mogelijkheid naar een open dag te komen of een dag bij de opleiding mee te lopen. Als een student daaraan niet meegedaan heeft, volgt ook een intakegesprek. Bij de opleidingsroutes Opleiden in de school en de Universitaire Pabo is het intakegesprek verplicht. Vanaf het jaar 2014/2015 moeten alle aspirant-studenten een studiekeuzecheck uitvoeren waarin onder meer naar hun motivatie wordt gevraagd.

De opleiding kent een terughoudend vrijstellingenbeleid. Studenten kunnen op individuele basis op grond van eerder verworven kwalificaties of eerder verworven competenties vrijstellingen aanvragen bij de examencommissie. De opleiding kent geen generieke vrijstellingen.

Overwegingen

De opleiding voldoet naar de waarneming van het panel aan de wettelijke vereisten voor toelating. De opleiding biedt een waaier van varianten en opleidingsroutes aan die naar het oordeel van het panel afgestemd zijn op het profiel van studenten. In de nabije toekomst zal de opleiding mogelijkheden voor individuele versnelling aanbieden. Ook dat zal volgens het panel tegemoet komen aan de wensen van studenten.

De toelatingsprocedure is naar de mening van het panel voldoende waarbij het panel waardering heeft voor de wijze waarop de opleiding de mbo-studenten voorbereidt.

Het panel acht het vrijstellingenbeleid van de opleiding dat alleen individuele vrijstellingen kent, naar behoren.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 5 Afstemming op instromende studenten als voldoende.

5.6 Standaard 6: Studeerbaarheid van programma

Standaard 6. Het programma is studeerbaar.
--

Bevindingen

De opleiding heeft het aantal studiebelastingsuren van de onderdelen van het curriculum berekend en heeft van daaruit het aantal aan een onderdeel toe te kennen studiepunten bepaald. Dit is in de onderwijs- en examenregeling en de studiegidsen vastgelegd.

Vooraf aan het einde van het studiejaar kunnen studenten te maken hebben met een piek in de studielast. Dan komen soms veel activiteiten samen waaronder het afronden van het portfolio. De opleiding werkt aan het afvlakken van deze pieken. In de nieuwe opzet van het curriculum (VOL) is dat ook een punt van aandacht.

In elk van de studiejaar zijn vier toetsweken opgenomen. De studenten hebben recht op één herkansing van een toets in hetzelfde jaar. Een tweede herkansing moet in één van de latere jaren plaatsvinden.

Aan het einde van het eerste jaar dienen de studenten de entreetoetsen taal en rekenen met een voldoende te hebben afgerond. Ook moeten de studenten dan 45 EC behaald hebben. Wanneer ze die niet hebben, wordt hen een bindend negatief studieadvies gegeven. Vanaf het jaar 2014/2015 wordt de norm verhoogd naar 50 EC. Ook de eisen voor taal en rekenen worden aangescherpt. Daarnaast dienen de studenten voor het einde van het tweede jaar de landelijke kennistoetsen voor biologie, aardrijkskunde, natuuronderwijs en geschiedenis te hebben gehaald. De studenten mogen alleen in het vierde jaar aan hun lio-stage beginnen, als ze het studieprogramma van de eerste drie jaar volledig hebben afgerond en ook aan hun stageverplichtingen in deze eerste drie jaar hebben voldaan. Aan het einde van de opleiding moeten de studenten voldoen aan de eisen voor het afstuderen (zie ook standaard 16).

De opleiding volgt het beleid van de hogeschool inzake de voorzieningen voor studenten met een functiebeperking.

Overwegingen

Het panel heeft gezien dat de opleiding studiebelastingsuren en de studiepunten van de onderdelen van het curriculum naar behoren heeft berekend.

De opleiding zorgt naar de mening van het panel voor een studeerbaar curriculum.

De opleiding hanteert een strak schema van studeren waarin de studenten regelmatig moeten tonen voldoende vordering te boeken. Het panel kan waardering opbrengen voor deze aanpak, omdat deze tot studeren aanzet. Zoals onder standaard 12 naar voren zal worden gebracht, biedt de opleiding veel ondersteuning en begeleiding voor de studenten.

Het panel beoordeelt het beleid van de opleiding inzake studenten met een functiebeperking als toereikend.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 6 Studeerbaarheid van programma als voldoende.

5.7 Standaard 7: Omvang en duur van programma

Standaard 7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

De opleiding beantwoordt aan de wettelijke eisen voor de hbo-bacheloropleiding. Zoals onder standaard 5 naar voren is gebracht, voldoet de opleiding in alle varianten en opleidingsroutes aan de studielast van 240 EC. De duur van de opleiding is vier jaar. Nu kan dat nog drie jaar zijn voor studenten met een vwo-vooropleiding of een mbo-vooropleiding of twee jaar voor studenten met een wo-vooropleiding. In de voltijdvariant zullen deze routes met ingang van het studiejaar 2014/2015 worden beëindigd.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de omvang en de duur van het programma van de opleiding voldoen aan de wettelijke eisen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 7 Omvang en duur van programma als voldoende.

5.8 Standaard 8: Personeelsbeleid

Standaard 8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
--

Bevindingen

De opleiding trekt vanaf heden bij voorkeur docenten aan die ervaring in de beroepspraktijk hebben. De opleiding is partner in het samenwerkingsverband SCOPE waarin ook veel basisscholen participeren. De opleiding werft als gevolg daarvan bij voorkeur docenten uit deze scholen. Naast hun praktijkervaring dienen deze docenten over een diploma op masterniveau te beschikken. Ook dienen zij vanzelfsprekend over de gewenste vakinhoudelijke kennis te beschikken.

De opleiding volgt het professionaliseringsbeleid van de hogeschool. Dat beleid beoogt het niveau en de professionaliteit van de docenten te verhogen. Het werken aan onderzoeksvaardigheden van de docenten is voor de opleiding een belangrijk streven. De scholing vindt plaats in de vorm van werkplekleren in teams met mededocenten alsmede on-the-job leren voor beginnende docenten die worden ingewerkt door een ervaren collega en professionaliseringsdagen waarin thema's als reflectiegesprekken met studenten, toetsing, assessments en aan de orde komen. Voor deze laatste activiteiten heeft elke docent 59 uur per jaar beschikbaar.

De docenten bezoeken congressen en conferenties en delen de kennis en inzichten die ze daar hebben opgedaan met hun collega's in de vakgroep. Indien relevant, vinden deze elementen hun weg naar het curriculum.

De opleiding kent ook een cyclus van functionerings-, coachings- en beoordelingsgesprekken. In de eerstgenoemde gesprekken komen de wensen, behoeften en ontwikkeling van de docenten aan de orde. In de beoordelingsgesprekken leidt het functioneren tot een beoordeling.

Overwegingen

Het panel acht het personeelsbeleid van de opleiding effectief georganiseerd. Onderdelen als werving en selectie, professionalisering en ontwikkeling en functionerings- en beoordelingsgesprekken zijn goed ingericht en worden naar behoren uitgevoerd.

Het panel is te spreken over de eisen die de opleiding aan nieuw aan te trekken docenten stelt. Ook de scholing is volgens het panel op niveau. De opleiding voert een krachtig professionaliseringsbeleid, onder meer leidend tot meer onderzoeksvaardigheden onder de docenten. Het panel juicht dat toe. Dat geldt ook voor de wijze waarop docenten nieuwe kennis en inzichten opdoen en delen met hun collega's.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 8 Personeelsbeleid als goed.

5.9 Standaard 9: Kwalificaties van personeel

Standaard 9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

Van alle docenten die aan de opleiding zijn verbonden, is 75 % in het bezit van een diploma op wo- of hbo-masterniveau. Twee docenten zijn gepromoveerd. De docenten hebben voldoende didactische vaardigheden waarbij sommigen een pedagogisch-didactische vooropleiding hebben of hebben meegewerkt aan het opzetten van de landelijke kennisbases. Van de docenten in de opleiding heeft slechts één docent een VELON-registratie.

Onder de docenten van de opleiding bevindt zich een percentage van 17 % docenten die beschikken over recente ervaring in de beroepspraktijk, zijnde in het basisonderwijs. De werkplekbegeleiders op de stagescholen worden geschoold voor deze taak en ook voor de taak van assessor.

Overwegingen

Het panel is te spreken over het hoge aantal docenten dat over een mastergraad beschikt. Daarnaast is het panel ervan overtuigd dat de docenten de gewenste vakinhoudelijke en vakdidactische vaardigheden bezitten. Het panel vindt het aandeel van docenten met een VELON-registratie veel te beperkt en roept de opleiding op dat aandeel te vergroten.

Het aantal docenten met recente beroepservaring is een bevredigend aantal. De scholing van docenten op de basisschool tot werkplekbegeleider of assessor is zinvol. Wel bepleit het panel deze cursussen ook aan te bieden aan docenten op basisscholen, die geen opleidingsschool zijn.

Het panel heeft een enthousiast en gedreven team van docenten ontmoet en is daar positief over.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 9 Kwalificaties van personeel als voldoende.

5.10 Standaard 10: Omvang van personeel

Standaard 10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De student-docentratio van de opleiding bedraagt 28 : 1. In het jaar 2013/2014 waren 48 docenten verbonden aan de opleiding die samen 21 fte tellen. Daar stonden in deze opleiding bijna 600 studenten tegenover.

Getuige de uitkomst van het recente tevredenheidsonderzoek onder de medewerkers ervaren de docenten een zekere werkdruk. Dat is voor de opleiding een aandachtspunt.

Overwegingen

Het panel acht de student-docentratio binnen aanvaardbare grenzen. Het panel heeft vertrouwen in de wijze waarop de opleiding de werkdruk van de docenten zal bewaken en zal bijsturen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 10 Omvang van personeel als voldoende.

5.11 Standaard 11: Huisvesting en voorzieningen

Standaard 11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het panel heeft een rondleiding gehad door het gebouw van de hogeschool en langs de voorzieningen voor deze opleiding. De opleiding beschikt over grotere collegezalen maar de studenten kunnen ook gebruik maken van ruimtes voor kleinere groepen. Ook zijn er lokalen die voor onder meer handvaardigheid bestemd zijn. De studenten hebben de beschikking over voldoende computers om op te werken. De studenten hebben toegang tot een digitale leeromgeving waarin informatie over het curriculum is opgenomen.

Het panel heeft daarnaast onder meer een goed uitgeruste mediatheek met zowel papieren als digitale literatuur bezocht.

De docenten hebben werkruimtes die aan de eisen voldoen.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de huisvesting en de materiële voorzieningen van de opleiding aan de eisen voldoen. Dat geldt ook voor de collectie tijdschriften en boeken waar de studenten toegang toe hebben.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 11 Huisvesting en voorzieningen als voldoende.

5.12 Standaard 12: Informatievoorziening en studiebegeleiding

Standaard 12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De studenten worden over de opzet en de inhoud van de opleiding geïnformeerd in de vorm van studiegidsen, moduleboeken en stageplannen. Ook via de digitale leeromgeving hebben zij toegang tot de moduleboeken en stageplannen. Daarnaast zijn digitaal de collegeroosters en mogelijke wijzigingen in het rooster in te zien. Tot slot hebben de studenten toegang tot de resultaten van de toetsen die zij hebben afgelegd.

In de eerste jaren van de opleiding maken de studenten deel uit van een tutorgroep en worden in deze groep begeleid door hun tutor. De studenten leren daarin vooral samen te werken en te reflecteren op hun leerproces. Daarnaast hebben de studenten recht op de begeleiding en ondersteuning van hun eigen studieloopbaanbegeleider. Deze voert regelmatig gesprekken over het portfolio van de student, stelt met de student vast waar hij of zij staat ten opzichte van de te bereiken competenties en bezoekt de student op de stage. In de latere jaren participeren de studenten in kleine intervisie- en supervisiegroepen met hun medestudenten en de supervisor. Zij gaan vooral in op de vraag hoe zij hun beroep willen uitoefenen en hoe ze vraagstukken daarin het hoofd kunnen bieden.

Zoals onder standaard 2 al naar voren is gebracht, vindt de begeleiding tijdens de stage plaats door de studieloopbaanbegeleider die zich daarbij ook verstaat met de begeleider op de werkplek.

De opleiding ondersteunt de studenten bij de voorbereiding van de entreetoetsen taal en rekenen in het eerste jaar. De opleiding zorgt ook voor de ondersteuning van de studenten om te voldoen aan de eisen van de kennisbases. Dat gebeurt in de vorm van responsiecolleges.

Overwegingen

De opleiding draagt volgens het panel zorg voor een gepaste en volledige informatievoorziening aan de studenten. Zij worden geïnformeerd over de zaken die voor hun studie van belang zijn.

Het panel acht de studiebegeleiding goed opgezet en ook goed uitgevoerd. In verschillende fasen van de studie en binnen de verschillende leerlijnen, binnenschools en buitenschools, biedt de opleiding goed uitgewerkte en intensieve vormen van begeleiding aan. Het panel acht de begeleiding niet alleen zeer intensief maar ook goed afgestemd op de wensen en behoeften van de studenten. Zo verschilt de begeleiding in de eerste jaren van de opleiding van die in de latere jaren om zo recht te doen aan de groeiende zelfsturing van de studenten.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 12 Informatievoorziening en studiebegeleiding als goed.

5.13 Standaard 13: Evaluaties

Standaard 13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

Het systeem van kwaliteitszorg is neergelegd in het hogeschoolbrede kwaliteitshandboek. Het handboek is vastgesteld door het College van Bestuur en is afgestemd met de directeuren van de drie academies van de hogeschool. De opleiding past dit handboek toe. Ieder jaar worden op basis van de ervaring met het systeem en de uitkomsten daarvan bijstellingen aangebracht.

Het handboek geeft een overzicht van de ijkpunten van de kwaliteit, de verantwoordelijkheden in dat verband en de instrumenten die worden ingezet. De opleiding hanteert streefcijfers. Deze zijn aan de ene kant afkomstig uit het strategisch plan van de hogeschool en zijn aan de andere kant normen voor de scores van de evaluaties die gehouden worden. De streefcijfers uit het strategisch plan van de hogeschool zijn een uitval in de propedeuse van 25 % en een bachelorrendement van 75 %. Het panel heeft van de betrokkenen bij de opleiding vernomen dat deze streefcijfers haalbaar zijn.

Bij de evaluaties geldt als norm voor de uitkomsten een score van minstens 70 % tevredenheid onder de ondervraagden. De opleiding past een behoorlijk aantal evaluaties toe. Zo wordt de studenten na elk blok naar hun mening over het afgelopen blok gevraagd. Daarnaast vraagt de opleiding hen elk jaar naar hun mening over onder meer het curriculum, de stage, de supervisie en de minoren. De alumni worden in het kader van de landelijke HBO-Monitor bevraagd. Ook vraagt de opleiding twee- tot driemaal per jaar naar de opvattingen van de werkveldcommissie. Daarnaast bevraagt de opleiding stageverlenende scholen naar hun zienswijze. Naast de schriftelijke evaluaties vinden aanvullende gesprekken met de studenten plaats. De hogeschool laat periodiek een tevredenheidsonderzoek onder medewerkers uitvoeren.

Overwegingen

Het panel acht het systeem van kwaliteitszorg, zoals in het kwaliteitshandboek is beschreven, afdoende. Binnen het systeem zijn streefdoelen op relevante indicatoren geformuleerd.

De systematiek voor de kwaliteitszorg is naar het oordeel van het panel deugdelijk. De evaluaties worden frequent en bij alle direct betrokkenen uitgevoerd. Daardoor is de opleiding op de hoogte van de mate van tevredenheid bij de betrokkenen over aspecten van de opleiding. Wel bepleit het panel de sturing op middellange termijn wat beter in te bedden.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 13 Evaluaties als voldoende.

5.14 Standaard 14: Verbetermaatregelen

Standaard 14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

Zoals bij standaard 13 naar voren is gebracht, zijn voor de evaluaties streefwaarden opgesteld. Als de uitkomsten van de evaluaties beneden de streefwaarden blijven, dan neemt de opleiding daarop actie om tot verbetering te komen. Dat gebeurt in de vorm van een rapportage met aanbevelingen door de coördinator kwaliteitszorg die vervolgens besproken wordt in de kwaliteitszorgcommissie van de opleiding. Deze zorgt voor het initiëren van de verbeteringen en ziet ook toe op de realisatie daarvan. De studenten worden van de verbeteringen op de hoogte gebracht.

De opleiding heeft na de vorige visitatie in 2008 de aanbevolen verbeteringen in gang gezet. Zo is de opzet van het curriculum aangepast met een grotere rol van de beroepspraktijk, is een nieuw handboek kwaliteitszorg ingevoerd en is de rol van de examencommissie versterkt.

Overwegingen

Het panel beschouwt de verbetercyclus binnen het systeem van kwaliteitszorg naar behoren. De verantwoordelijkheden voor de verbeteringen zijn duidelijk belegd. Het panel constateert dan ook dat de PDCA-cyclus door de opleiding in zijn geheel wordt afgelopen.

De verbeteringen sinds de vorige visitatie zijn een voorbeeld van het vermogen tot verbetering dat de opleiding aan de dag legt.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 14 Verbetermaatregelen als voldoende.

5.15 Standaard 15: Betrokkenheid van stakeholders

Standaard 15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De opleiding heeft de beschikking over een opleidingscommissie waarin docenten en studenten zitting hebben. Deze commissie brengt advies uit over de kwaliteit van de opleiding, het verbeterbeleid en de onderwijs- en examenregeling. De opleidingscommissie beoogt haar taak volgens de wet uit te voeren.

Datzelfde geldt voor de examencommissie. Deze ziet toe op de kwaliteit en de procedures van de toetsing en vergewist zich van het eindniveau van de afgestudeerde studenten. Ook neemt de examencommissie besluiten over onder meer het verlenen van vrijstellingen en spreekt zij het bindend studieadvies uit. In de examencommissie heeft een voor de opleiding extern lid zitting om mede de onafhankelijkheid te bevorderen. De examencommissie heeft ook een onafhankelijk, extern secretaris.

De studenten nemen deel aan evaluaties over een aantal onderdelen van de opleiding en over het curriculum als geheel. Deze evaluaties zijn frequent, na elk blok, dat is viermaal per jaar. Daarnaast spreken zij mee over de kwaliteit van de opleiding in de opleidingscommissie.

Ook de docenten hebben via de opleidingscommissie een stem binnen de opleiding. Daarnaast zijn ze in de vorm van het overleg van de vakgroep en de docentenvergadering bij de opleiding betrokken.

De opleiding zendt één keer in de vier jaar een enquête aan de alumni. Daarnaast nemen zij jaarlijks deel aan de landelijke HBO-Monitor.

De vertegenwoordigers van het beroepenveld spreken twee tot drie keer per jaar met de opleiding en kunnen zo hun stem laten horen. Daarnaast houdt de opleiding evaluaties onder schoolleiders en stagebegeleiders op de basisscholen.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de verantwoordelijkheden van de opleidingscommissie en de examencommissie in lijn liggen met de wettelijke vereisten en dat beide commissies hun taken naar behoren uitvoeren.

Daarnaast heeft het panel gezien dat de direct betrokkenen bij de opleiding, studenten, docenten, alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld hun opvatting over de kwaliteit van de opleiding naar voren kunnen brengen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 15 Betrokkenheid van stakeholders als voldoende.

5.16 Standaard 16: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

In verschillende documenten is het toetsbeleid van de opleiding vastgelegd. In het handboek toetsbeleid staan de principes waaraan de toetsing dient te voldoen. In het handboek toetskwaliteit zijn de te volgen procedures opgenomen. De principes van de toetsing zijn onder meer dat de toetsen overeen moeten komen met de eindkwalificaties, dat de toetsing competentiegericht en dat ze in een relevante context moet plaatsvinden. De procedures houden in dat de toetsen worden aangeleverd met een toetsmatrijs waarin de afstemming op de leerdoelen van de module is verantwoord. Ook dient bijgevoegd te zijn een antwoordmodel aan de hand waarvan tot een betrouwbare beoordeling te komen is. Bij de beoordeling van het portfolio en bij het eindgesprek zijn altijd twee examinatoren betrokken. De assessments worden overwegend afgenomen door docenten die daarin scholing hebben gehad.

De examencommissie ziet toe op de kwaliteit en het niveau van de toetsen. Dat gebeurt vooral op basis van de waarnemingen van de toetscommissie die zeer veel toetsen bekijkt en daarover verslag uitbrengt aan de examencommissie. Deze laatste bestudeert toetsen en eindwerken steekproefsgewijs.

De toetsen die de opleiding afneemt, zijn onder meer casustoetsen, theorietoetsen met korte, open vragen, essays, werkstukken, onderzoeksverslagen, portfoliobeoordelingen en eindgesprekken.

Getuige de cijfers in de HBO-Monitor is het oordeel van de afgestudeerden over het niveau van de toetsen verbeterd in 2012 en 2013 ten opzichte van 2011 en bevindt zich nu op een bevredigend niveau.

De beroepsmatige ontwikkeling van studenten wordt beoordeeld door een onafhankelijke assessor, niet zijnde de studieloopbaanbegeleider van de student. Deze assessments vinden plaats aan het einde van het eerste jaar, aan het einde van het derde jaar, voorafgaand aan de lio-stage en in het vierde jaar, tijdens de lio-stage zelf. In de laatste situatie gaat het om een formatief assessment halverwege en een summatief assessment aan het einde van deze stage.

Het niveau dat de student aan het einde van de opleiding heeft bereikt, wordt op verschillende manieren getoetst. De wijze waarop de toetsing van het eindniveau geschiedt, is door de opleiding vastgesteld in een toetsplan portfolio eindgesprek. Pas wanneer elk van deze toetsen met tenminste een voldoende is afgerond, kan de student afstuderen. De toetsen in de voltijdvariant zijn de volgende.

- De lio-stage. De beoordeling daarvan vindt aan het einde daarvan plaats in de vorm van een assessment. Halverwege de lio-stage wordt de student al een formatief assessment afgenomen. Daaruit vloeien verbeterpunten voort waaraan de student in de rest van deze stage moet werken. Het summatieve assessment aan het einde van de lio-stage wordt afgenomen door een assessor die niet bij de begeleiding van de student betrokken is geweest. De assessoren hebben dikwijls een assessorentraining gevolgd. Het assessment zelf bestaat uit de waarneming van de gegeven les, een reflectief gesprek daarover en een schriftelijke reflectie door de student. De resultaten worden in een assessmentrapport neergelegd.
- De supervisie. Zoals onder standaard 12 aangegeven, is dit een vorm van begeleiding waarbij de student inzicht krijgt in de wijze waarop hij of zij het beroep uitoefent en de vraagstukken daarin het hoofd kan bieden. De supervisor geeft een beoordeling van de student op basis van de supervisie.

- Het portfolio. De student stelt een portfolio samen waarin hij of zij vastlegt aan de SBL-competenties te voldoen. Ook wordt van de student verwacht in het portfolio verslag te doen van een actieonderzoek dat hij of zij heeft uitgevoerd. Het portfolio wordt beoordeeld door twee examinatoren, de begeleider van de student en een onafhankelijk examiner.
- Het eindgesprek. De bovengenoemde drie onderdelen zijn formeel voorwaardelijk voor het eindgesprek. In het eindgesprek spreken de twee eerder genoemde examinatoren met de student aan de hand van een uitgewerkte lijst met beoordelingscriteria.

In de deeltijdvariant wordt ook het portfolio van de student beoordeeld, ook hier door twee examinatoren, de begeleider en een onafhankelijke beoordelaar. In plaats van de lio-stage en de supervisie dienen de deeltijdstudenten een onderzoeksdossier op te stellen. Dit wordt beoordeeld. Aan de hand van de resultaten van het onderzoeksdossier aan de ene kant en het portfolio aan de andere kant wordt het eindgesprek gevoerd. Dat wordt de student afgenomen door de twee genoemde examinatoren. De beoordelingscriteria zijn gelijk aan die voor de voltijdstudenten.

Door de resultaten van de ondervraging van afgestudeerden in het kader van de HBO-Monitor is bekend dat zij de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk met landelijk gezien hoge cijfers waarderen. Ook het afnemende beroepenveld in de persoon van de schoolleiders waren in verschillende enquêtes te spreken over de afgestudeerden. In de gesprekken die het panel met alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld heeft gevoerd, hebben deze het kennisniveau van de afgestudeerden zeker als toereikend en de persoonlijke vorming, het reflectief vermogen en de onderzoekende houding als sterk betiteld. Een niet onbelangrijk deel van de studenten zetten hun studie op masterniveau voort, zo heeft het panel begrepen.

Overwegingen

Het panel acht het toetsbeleid en de procedures die rond de toetsing worden gevolgd, gepast. Het vervaardigen van toetsmatrijzen en antwoordmodellen bij de gemaakte toetsen bevorderen in de ogen van het panel de kwaliteit van de toetsing. Daarnaast heeft de examencommissie zowel via de toetscommissie als direct, in de vorm van steekproeven voldoende zicht op het niveau en de kwaliteit van de toetsing.

De beoordeling van de toetsen is door te werken met antwoordmodellen gestandaardiseerd en daardoor betrouwbaar. Daarnaast is het panel positief over de beoordeling van de assessments door een geschoolde, onafhankelijke assessor. Ook de beoordeling van het portfolio van de student en het eindgesprek door twee examinatoren is in de ogen van het panel naar behoren.

Het panel heeft ook zelf toetsen bestudeerd en beoordeelt het niveau daarvan als voldoende tot goed.

De eindwerken in de vorm van de portfolio's, inclusief het actieonderzoek (voltijdstudenten) of het onderzoeksdossier (deeltijdstudenten) die het panel heeft bestudeerd, waren weliswaar alle tenminste voldoende maar wel van een wisselende kwaliteit. Ook binnen het dossier van de studenten waren de prestaties soms sterk verschillend.

Het panel vindt wel dat de beoordeling in doorzichtigheid tekortschiet. Het examendossier bestaat uit nogal wat elementen en het is niet eenvoudig na te volgen hoe het eindoordeel tot stand komt. Ook de beoordelingschema's van de onderdelen zouden duidelijker kunnen zijn. Daarom pleit het panel voor een transparanter opzet van het examendossier en een doorzichtiger beoordelingsformat waarin zowel de volgorde en gewicht van de verschillende onderdelen duidelijk zijn als het oordeel over het eindgesprek helder wordt betrokken.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als voldoende.

Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek

Agenda eerste dag locatiebezoek op 23 september 2014 te Zwolle

08.30 uur – 09.30 uur	Aankomst en overleg visitatiepanel (besloten)
09.30 uur – 10.00 uur	College van Bestuur en opleidingsmanagement drs. J.D. Schaap MPM (voorzitter College van Bestuur), dr. J. Modderman (directeur Educatieve Academie), E. Ensing (opleidingscoördinator Educatieve Academie), drs. R. Robbe (beleidsmedewerker Educatieve Academie)
10.15 uur – 12.00 uur	Opleidingsmanagement en experts E. Ensing (opleidingscoördinator), drs. H. Huizenga (voorzitter vakgroep Nederlandse taal, deeltijd inhoudelijk), T.K. Bolks MSc (lid vakgroep pedagogiek), drs. E. Stamhuis (voorzitter vakgroep pedagogiek, stage inhoudelijk), A.H. Kuiper (instroomcoördinator, internationalisering), T.A. Zijlstra (verantwoordelijke vorming & begeleiding studenten)
12.00 uur – 13.30 uur	Documentenonderzoek en lunch (besloten)
13.30 uur – 14.15 uur	Rondleiding onderwijsfaciliteiten dr. J. Modderman
14.30 uur – 15.30 uur	Examencommissie en kwaliteitsfunctionarissen drs. H. Huizenga (voorzitter examencommissie, lid kwaliteitscommissie), R. Houweling (secretaris examencommissie), J. Biersteker (algemeen lid examencommissie), J. Vuurboom (extern lid examencommissie), ing. H. Aversch (lid examencommissie, lid toetscommissie), H. Slotman (lid kwaliteitscommissie)
15.30 uur – 17.00 uur	Aanvullend documentenonderzoek panel (besloten)
17.00 uur – 17.30 uur	Afspraken voor tweede dag van locatiebezoek

Agenda tweede dag locatiebezoek op 24 september 2014 te Zwolle

- 08.30 uur – 09.00 uur   Aankomst en overleg panel (besloten)
- 09.00 uur – 10.30 uur   Vaste docenten en coaches, inclusief lid opleidingscommissie
F. van der Stege (docentlid opleidingscommissie), F.L. Euwema MSEN (vakgroep Beweging), ing. H. Aversch (vakgroep Mens & Wereld), W. van Gelder (vakgroep Rekenen), M. Welmers MA (vakgroep Nederlands), J. Biersteker (vakgroep Godsdienst), drs. J.C.R. Hendriks (vakgroep Pedagogiek), H. Grit (tutoraat, vakgroep Pedagogiek), drs. E. Stamhuis (vakgroep Pedagogiek, stage inhoudelijk)
- 10.30 uur – 11.30 uur   Studenten, inclusief lid opleidingscommissie
J. van Helden (voltijd, derdejaars), A. van Pijkeren (voltijd, derdejaars, route onderwijsassistent), J.H. Jelsma (voltijd, derdejaars), M. van den Brink (voltijd, derdejaars, route onderwijsassistent), H. Halma (voltijd, vierdejaars, route onderwijsassistent), J.D. Gooijer (voltijd, tweedejaars, lid onderwijscommissie), R.A. Slotman (deeltijd, tweedejaars, 2-jarige route), J.H.S. Wolters (voltijd, derdejaars, route onderwijsassistent), F.A. Mossel (voltijd, derdejaars)
- 11.30 uur – 12.30 uur   Alumni
J. Boelhouwers (alumna (2014), voltijd), P.S. Oosting (alumna (2014), voltijd), H. Sturuss (alumna (2014), voltijd), I. Haarsma (alumna (2013), voltijd), Z. Veurink (alumna (2013), 3-jarige route onderwijsassistent), N.N. Goedegebuur (alumnus (2014), 2-jarige deeltijdroute), K. de Graaf (alumnus (2013), 2-jarige deeltijdroute)
- 12.30 uur – 13.30 uur   Aanvullend documentenonderzoek en lunch (besloten)
- 13.30 uur – 14.30 uur   Vertegenwoordigers beroepenveld
I. Polhuijs (werkveldcommissie, directeur GBS De Waterspiegel, Almere), drs. L. Lof (werkveldcommissie, Accrete, Zwartsluis e.o.) E.M. Huttinga (intern begeleider, GBS De Sprankel, Zwolle), G.M. Schuurhuis (groepsleerkracht, VGPO De Oosthoek, Oost-Nederland), J. Hardeman (directeur, Kluinveenschool, Wierden), J. Bisschop (directeur, Wilhelminaschool, Rijssen)
- 14.30 uur – 16.45 uur   Aanvullend documentenonderzoek panel (besloten)
- 17.00 uur – 17.30 uur   Terugkoppeling voorzitter panel op hoofdlijnen aan opleidingsmanagement
drs. J.D. Schaap MPM (voorzitter College van Bestuur), dr. J. Modderman (directeur Educatieve Academie), E. Ensing (opleidingscoördinator Educatieve Academie), drs. R. Robbe (beleidsmedewerker Educatieve Academie)

Bijlage 2: Documenten

Documenten die zijn bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek:

- Zelfevaluatie-rapport Opleiding tot Leraar Basisonderwijs
- Dublin-descriptoren
- SBL en Dublin verantwoord
- Vormend en onderzoekend leren
- Intakeformulier voor studenten met een functiebeperking
- Overzicht toetsprogramma voltijdcurriculum en deeltijdcurriculum
- Overzicht docenten
- Onderwijs- en examenregeling 2013 - 2014
- Beleidsplan professionalisering Educatieve Academie Hogeschool Viaa
- Professionaliseringsactiviteiten 2014 – 2015
- Opleidingsniveau docenten Educatieve Academie, peildatum 30 juni 2014
- Studietoetsinformatie universitaire Pabo
- Portfolioopdrachten universitaire Pabo

Documenten die tijdens het locatiebezoek ter inzage lagen:

- Studiegidsen en studiemateriaal
- Overzicht voorgeschreven literatuur
- Opleidingsconcept
- Onderwijs- en examenregeling 2014 – 2015
- Activiteitenplan internationalisering
- Curricula vitae docenten
- Taakomschrijving studieloopbaanbegeleider
- Inhoud studieloopbaanbegeleiding
- Stageplannen
- Voorbeelden van toegekende vrijstellingen
- Kwaliteitshandboek onderzoek hogeschool
- Onderzoeksbeleid hogeschool
- Jaarplan lectoraat 2014
- Kwaliteitshandboek hogeschool
- Resultaten HBO-Monitor, 2011, 2012, 2013
- NSE-rapportages
- Enquête onder medewerkers
- Notulen opleidingscommissie, werkveldcommissie en examencommissie
- Blokevaluaties
- Enquête afgestudeerden
- Evaluaties onder stagescholen en stagebegeleiders
- Handboek toetskwaliteit
- Toetsplannen
- Toetsmatrijzen, antwoordmodellen
- Toetsplan portfolio eindgesprek
- Gemaakte toetsen
- Examendossier opleidingsroutes

Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken

De door het panel bestudeerde eindwerken van voltijdstudenten en deeltijdstudenten zijn de volgende.

- 1010043
- 1010178
- 2910186
- 2910395
- 1010416
- 2910223
- 1110493
- 2910422
- 1010078
- 1010216
- 1010094
- 1010365
- 2910200
- 1010202
- 2910247
- 1010161
- 1010337
- 1010017

Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. W.J. Breebaart (voorzitter);
- Mevrouw dr. C. van Velzen (deskundige);
- De heer G. Teunis MEL (deskundige);
- De heer B. van Os BSc (student).

drs. W.J. Breebaart (voorzitter)

De heer Breebaart studeerde Wijsgerige Sociologie aan de Universiteit Leiden. Hij begon zijn carrière als docent in het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Later was hij onder meer directeur aan de Hogeschool Rotterdam en voorzitter van de latere Mondriaan Onderwijsgroep. Tussen 1997 en 2010 was de heer Breebaart voorzitter van het college van bestuur van de Haagse Hogeschool en later interim-voorzitter van Stenden Hogeschool. Momenteel ontplooit hij talrijke activiteiten in het onderwijs en daarbuiten.

dr. C. van Velzen (deskundige)

Mevrouw Van Velzen is als senior lerarenopleider en onderzoeker sinds 1990 verbonden aan de faculteit der Pedagogische en Psychologische Wetenschappen van de Vrije Universiteit. Zij promoveerde in 2013 op 'Guiding learning teaching: 'Towards a pedagogy of work-based teacher education' (Leren lesgeven begeleiden: Bijdrage aan een didactiek voor opleiden in de school). Mevrouw Van Velzen publiceert in (inter)nationale wetenschappelijke en vaktijdschriften over Opleiden in de School in Nederland.

G. Teunis MEL (deskundige)

De heer Teunis is lid van het college van bestuur van de Stichting Vereniging Christelijk Onderwijs Oost-Nederland. Daarvoor was hij in verschillende functies werkzaam in het onderwijs, onder meer als leraar basisonderwijs, directeur van meerdere basisscholen en lid van het college van bestuur van een stichting voor kinderopvang. De heer Teunis heeft na de afronding van de opleiding tot leraar Basisonderwijs de opleiding Master Educational Leadership voltooid.

B. van Os BSc (student)

De heer Van Os studeert aan de masteropleiding Artificial Intelligence van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij heeft aan deze universiteit de bacheloropleiding Kunstmatige Intelligentie afgerond. Hij was onder meer lid van de opleidingscommissie van deze opleidingen en lid van de faculteitsraad van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen. De heer Van Os was nauw betrokken bij de voorbereiding van de accreditatie van de opleidingen Kunstmatige Intelligentie/Artificial Intelligence van de Rijksuniversiteit Groningen.